

František KUTNAR

Sociálně myšlenková tvářnost obrozenského lidu: trojí pohled na český obrozenský lid jako příspěvek k jeho duchovním dějinám.

Praha, Historický klub 1948. 212 s.

František Kutnar (1903-1983) byl český historik a patřil k nejvýznamnějším žákům Josefa Pekaře. K historiografickému bádání často zaujímal strukturalistický přístup a velkou pozornost věnoval kolektivním faktům, sociálnímu a myšlenkovému rozvoji. Kutnara ovlivnili i nové poznatky z jiných společenských věd, především ze sociologie a psychologie. Povoláním byl středoškolský profesor a od počátku svého vědeckého působení ho přitahovala dvě témata: dějiny venkova a dějiny národního obrození. Obě témata dokázal ve svém díle mistrně propojit.

Po 2. světové válce Kutnar shrnul své studie o venkovských dějinách přelomu 18. a 19. století v práci *Sociálně myšlenková tvářnost obrozeneckého lidu*. Význam této publikace spočívá mimo jiné i ve skutečnosti, že zde Kutnar jako jeden z prvních českých historiků vymezil pojem „lid“ a zamýšlí se nad jeho studiem. Pokládá si otázku, jaký je úkol, postavení a povaha lidových vrstev v dějinách. Pro Kutnara je klíčové pochopit lid v pojetí společnosti pochopit vztah mezi sociálním celkem a jeho částmi, neboť podle jeho názoru jen skrze výtvar a projev jedince můžeme poznat lid. Cílem autora je lépe objasnit společenskou situaci, myšlenkový pohyb, představit dobovou mentalitu lidové vrstvy obyvatel a přiblížit pohled lidu na tehdejší společenské změny. Na základě celého díla získáváme komplexnější a zároveň složitější pohled na dobu českého osvícenství. Kutnarovi se podařilo seznámit čtenáře s různými pohledy na lid z řad obrozeneckých intelektuálů a upozorňuje nás na skutečnost, že na lid se nemůžeme dívat jako na homogenní skupinu obyvatel, ale je třeba ji hodnotit z vícero aspektů.